

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України», що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2025
році

24.03.2025

с.Вільхи

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ РАЙСОЮ, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, інженером охорони та захисту лісу Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ЧЕРБА Юлією, лісничим Денівського лісництва ШАПРАНOM Володимиром, лісничим Прохорівського лісництва ГОЛУБОМ Андрієм, проведено 24 березня 2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» (Далі- Надлісництво) ДП «Ліси України» з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 171,7 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер підвиділу	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності
					у т.ч. площа можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб.м на 1 га	
Денівське	41	9	1,2		1,2	9С31ДЗ	78	0,70	1	27	36	400	3
Денівське	41	22	0,6		0,6	10СЗ	71	0,70	1	24	32	360	2
Денівське	41	27	1,0		1,0	10СЗ	76	0,65	1	25	32	360	2
Денівське	57	5	1,6		1,6	10СЗ(81)+СЗ(100)	81	0,70	1	24	30	360	3
Денівське	57	6	1,1		1,1	10СЗ	81	0,70	1	24	32	360	3
Денівське	57	7	1,8		1,8	10СЗ	83	0,70	1	26	32	400	3
Денівське	57	12	4,7		1,8	10СЗ	96	0,50	2	25	40	270	3
Денівське	57	14	1,9		1,9	10СЗ	81	0,60	1	27	36	350	3
Денівське	57	16	2,2		2,2	10СЗ	101	0,50	2	25	36	270	3
Денівське	57	22	1,3		1,3	10СЗ	101	0,50	2	25	36	270	3
Денівське	57	23	1,4		0,7	10СЗ	101	0,40	2	24	40	210	3
Денівське	57	24	4,7		3,8	10СЗ	93	0,60	2	25	36	320	3
Денівське	58	3	1,5		1,5	10СЗ+ДЗ	86	0,60	1	25	36	320	3
Денівське	62	11	1,0		1,0	10СЗ	69	0,60	1	23	26	290	3
Денівське	62	12	0,7		0,7	10СЗ+ДЗ	63	0,65	1А	24	28	330	3
Денівське	63	19	1,1		1,1	10СЗ	61	0,70	1А	24	26	370	3
Денівське	64	25	4,0		3,4	10СЗ+ДЗ	66	0,70	1	23	26	340	2
Денівське	64	31	2,7		2,7	6ДЗ4СЗ	75	0,70	1	25	30	350	2
Денівське	64	38	0,6		0,6	10СЗ+ДЗ	66	0,70	2	19	22	270	2
Денівське	103	2	3,7		3,7	10СЗ	63	0,75	1А	24	28	395	3
Денівське	103	4	0,4		0,4	10СЗ	32	0,70	1А	15	18	200	3

Деньгівське	103	5	5,4		4,7	10СЗ	60	0,85	1А	23	24	410	3
Деньгівське	103	8	2,1		1,8	10СЗ	60	0,70	1	22	26	330	3
Деньгівське	104	25	3,2		3,2	10СЗ	50	0,60	1	20	24	250	3
Деньгівське	104	32	24,0		23,4	10СЗ	63	0,70	1А	24	26	360	3
Деньгівське	104	40	2,9		2,9	10СЗ+ТЧ	50	0,50	1А	21	26	220	3
Деньгівське	109	7	1,5		1,5	8СЗ2БП	45	0,70	1А	20	22	270	3
Деньгівське	109	14	8,0		8,0	10СЗ	56	0,75	1А	23	28	360	3
Деньгівське	113	2	7,5		7,5	10СЗ	48	0,85	1А	20	22	350	3
Деньгівське	113	3	11,0		10,1	10СЗ+АКБ	50	0,85	1А	21	24	370	3
Деньгівське	113	5	10,0		10,0	10СЗ	48	0,85	1А	20	22	350	3
Разом по лісництву			114,8		107,2								
Прохорівське	57	1	14,0		11,8	10СЗ	60	0,70	1А	24	28	370	3
Прохорівське	58	2	6,6		6,6	10СЗ	76	0,65	1	25	28	340	3
Прохорівське	58	6	1,8		1,8	10СЗ+АКБ	52	0,55	1Б	24	28	300	3
Прохорівське	65	4	7,9		7,9	10СЗК	61	0,65	1	22	26	335	3
Прохорівське	68	3	17,6		17,6	10СЗК	73	0,75	2	21	26	320	3
Прохорівське	70	1	7,0		6,8	10СЗ	99	0,70	2	24	32	375	2
Прохорівське	72	18	1,2		1,2	9СЗ(36)1СЗ(50)	36	0,75	1А	17	18	260	3
Прохорівське	72	19	1,8		1,8	10СЗ	86	0,70	1	28	32	440	3
Прохорівське	75	5	3,9		3,9	10СЗ+АКБ	52	0,70	1Б	24	28	360	2
Прохорівське	75	17	6,0		5,1	10СЗ	51	0,70	1	19	24	260	2
Разом по лісництву			67,8		64,5								
Всього ВСР по філії, га:					171,7								

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Надлісництва, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись «Санітарними правилами в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

На обстежених ділянках будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева V - VI категорії санітарного стану, розміщені мозаїчно та групами, на яких спостерігається природний відпад, що перейшов у патологічний (за наявністю великих діаметрів дерев на висоті 1,3 м), загальна захлащеність ділянок, дерева повалені й зламані в комелі сухостійні стовбури та завислі на інших деревах, з підірваною кореневою системою, з локальним та повним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками: верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, вусачами: сірим довговусим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим.

Також, на соснових ділянках поодинокі будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева сосни IV категорії санітарного стану - відмираючі, на яких глиця жовто - зелена, без приростів, суховершинні, пошкоджені стовбуровими шкідниками, дерева із підірваною кореневою системою, дерева з відхиленням стовбурів від вертикальної осі понад 30 градусів.

Ділянки в кварталі 62 виділі 11 (ВСР – 2021, 2022р.), кварталі 104 виділах 25 (ВСР – 2021, 2022р.) та 40 (ВСР – 2022р.) Деньгівського лісництва розташовані вздовж доріг місцевого значення, на яких спостерігаємо дерева V – VI категорії, розміщені мозаїчно, є повалені із зламами в комелі, завислі на інших деревах, з відшарованою локально і повністю корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

По Деньгівському лісництву по матеріалах базового лісовпорядкування (2014 р.) Надлісництва в кварталі 57 виділі 12 та в кварталі 57 виділі 23 зазначені мінусові насадження,

де у ВСР також будуть відібрані дерева IV – VI категорій із зламами, без верхів та повалені, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

Вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев уражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язане з патогенним грибом офіостомой.

По матеріалах базового лісовпорядкування (2014 р.) Надлісництва обліковується осередок кореневої губки у Прохорівському лісництві - квартал 65 виділ 4 (ВСР – 2023р.), квартал 68 виділ 3, де на час огляду не спостерігається враження кореневими гнилями. Але на цих ділянках і в кварталі 57 виділі 1, в кварталі 58 виділі 2 (ВСР – 2020р.), в кварталі 70 виділі 1 (ВСР – 2021р.), в кварталі 75 виділі 17 (ВСР -2020р., 2021р.) Прохорівського лісництва наявності дерева V категорії, вражені верхівковим короїдом, які для недопущення розповсюдження підлягають вибірковій санітарній рубці до вильоту шкідників.

На всіх соснових ділянках виявлені поодинокі дерева з ранами раку – сірянки, які розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, засохла в повітрі. У вибірку санітарну рубку відбиратимуться дерева, коли рана охоплює понад 1/2 периметра стовбура в нижній частині (нижче середини) крони.

При лісопатологічному обстеженні деревостанів (ділянки, яких перераховані у вище вказаній таблиці) Деньківського та Прохорівського лісництв відмічено, що у даних насадженнях доцільно провести вибірку санітарну рубку так, як дана рубка є частиною комплексу профілактичних заходів, які здійснюються з метою збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів у лісі, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами лісу та створення умов для оперативного гасіння пожеж, мінімізації збитків від них.

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях Надлісництва будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева, пошкоджені хворобами лісу та стовбуровими шкідниками, а саме:

- дерева сосни IV – VI категорій санітарного стану, пошкоджені стовбуровими шкідниками: короїдами, вусачами;
- дерева хвойних порід, вражені раком – сірянкою.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірку санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу та зниження рівня пожежної небезпеки й забезпечення належного санітарного стану, провести заходи поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій.
2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибіркової санітарної рубки на загальній площі 171,7 га.**
3. ДСЛП «Херсонлісзахист» рекомендує лісовій охороні Надлісництва філії здійснювати моніторинг за поширенням хвороб та шкідників лісу, проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд і зберігання дуплистих дерев для приваблювання комахоїстівних птахів.

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555.

Акт складений у 3 примірниках.
Додаток: фотоматеріали.

Головний лісопатолог ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Начальник відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та
прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир БОБК

Інженер охорони та захисту лісу Черкаського надлісництва філії
«Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Юлія ЧЕРБА

Лісничий Денгівського лісництва

Володимир ШАПРАН

Лісничий Прохорівського лісництва

Андрій ГОЛУБ